

HOLLANDIA.

ERASMVS ROTERODAMVS BATAVVS his verbis hanc suam describit Hollandiam: Conuenit inter plerosque doctos, nec id refragantibus coniecturis, eam Rhēni ad Oceanum Insulam, cuius Tacitus libro vicesimo meminit, esse, quam nunc Hollandiam vocant, terram mihi semper celebrandam, & venerandam, vt cui vitæ huius initium debeam. Atque vtinam illi nos tam possimus honestamento vicissim esse, quàm illa nobis non est poenitenda. Nam quòd Martialis eam gentem rusticitatis insimulat, quòd eandem Lucanus truce vocat; aut nihil ad nos pertinet, aut etiam laudi vertendum arbitror vtrumque. Siquidem quæ gens non aliquando fuit rudior? Aut quando Romana gens laudatior, quàm cum præter agriculturam & militiam nihil artium nosset? Quòd si quæ quondam in Batauos dicta sunt, contendet aliquis ad huius temporis rationem pertinere; quæ maior laus Hollandiæ meæ potuit tribui, quàm si dicatur à Martialis iocis abhorrire, quos etiam ipse nequitias appellat? Vtinamque Christianis vel omnibus aures essent Batauæ, quòd pestilentes eius Poëtæ facias, aut non admitterent, aut certè his non caperentur. Quòd si quis id rusticitatem vocare velit, nos conuicium haud illibenter agnoscimus; videlicet cum integris Lacedæmoniis, cum priscis illis Sabinis, cum laudatissimis Catonibus commune. Lucanus autem (opinor) ita truces appellat Batauos, vt Virgilius acrem Romanum. Alioqui si mores domesticos spectes, non alia gens est ad humanitatem, ad benignitatem propensior, cuique minus adsit vel feritatis, vel truculentia. Ingenium simplex, & ab insidiis, omni que fuco alienum, nullis grauibz obnoxium vitiis; tantum ad voluptatem, præcipue conuiuiorum, aliquantò deditius. Cuius rei causam esse puto, miram rerum omnium exuberantiam, quibus voluptatis studium irritari solet; idque partim ob commoditatem importationum, quòd non solum occupat duo nobilissimorum fluminum ostia, Mosæ, Rhēni que; verumetiam quòd aliquanta sui parte Oceano alluitur; partim ob natiuam Regionis vbertatem, vt quæ passim nauigabilibus ac piscosis interluatur fluuiis, pascuis vberimis abundet. Adhæc auium infinitam copiam, paludes saltusque suppeditant. Proinde negant aliam inueniri Regionem, quæ simili spatio, tantum Oppidorum contineat, mediocri quidem magnitudine, sed incredibili politia. In domesticæ suppellectilis nitore, palmam vni concedunt Hollandiæ, negociatores quibus plæraque pars Orbis est peragrata. Mediocriter Eruditorum, nusquam gentium frequentior numerus. Ad exquisitam eruditionem, præsertim antiquam, quòd non perinde multi perueniant, aut vitæ luxus in causa est, aut quòd apud illos plus honoris habetur egregiæ morum integritati, quàm egregiæ doctrinæ. Nam ingenium non esse negatum illis, plurimis constat argumentis; quanquam mihi sanè quàm mediocre contigit, ne dicam exiguum, vt cetera plæraque. Hactenus Erasmus in Chiliadibus. Descripsit hanc Olandiam, vt ipse vocat Chrysostomus Neapolitanus, eleganti Epistola, ad Comitē Nugarolum. De eadem vide Historiam Batauicam Gerhardi Geldenhaurij, & Petrum Diueum. De admirabili huius Regionis rerum copia atque abundantia lege Lud. Guicciardinum. Ruinarum Armamentarij Romani quod arcem Britannicam vocant incolæ (quæ sunt in littore Oceani Germanici ad pagum *Catwijck op zee* appellatum, non longè à Leydæ oppido) marmorearumque inscriptionum ibidem inuentarum effigiem, olim seorsum in lucem dedimus. De Regione Traiectensium, quæ hac Tabula etiam continetur, consule Historiam Lamberti Hortensij Montfortij.